

Voortgangsrapportage Provinciale Staten

Project: Programma Natuurpakket Westerschelde

Algemeen			
Periode	Mei/juni/juli 2021	Datum	31-08-2021
Status	Definitief		

Korte omschrijving van het project	<p>Het programma tot het realiseren van minimaal 600 ha estuariene natuur volgens het Convenant Rijk-Provincie (2005) over de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010.</p> <p>Het Programma Natuurpakket Westerschelde omvat de volgende projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Hertogin Hedwigepolder (350 ha) b) Uitbreiding Zwin (22 ha) c) Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha) d) Buitendijks (5 deelprojecten 130 ha) e) Landbouw-flankerend beleid (subsidie € 8,4 miljoen en grondruilbank € 4,6 miljoen). f) Overige afspraken (Grenspark Groot Saeftinghe, impuls Hulst, samenwerkingsverband Zwinstreek, impuls Sluis, Sloe-/Tractaatweg, monitoring) 		
Achtergrond			
Relevante besluiten	GS	7 oktober 2005 Voorstel GS invulling Schelde Estuarium. Ingekomen brieven van ministerie EZ/LNV van 26 januari 2013 en 14 november 2016 inzake wijziging convenant. Ingekomen brief van ministerie LNV van 11 januari 2018 inzake goedkeuring van het voorstel tot herijking.	
	PS	Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde	

Betrokkenen			
Bestuurlijk opdrachtgever	mevr. Drs. A. Pijpelink		
Ambtelijk opdrachtgever	dhr. Drs. L.M.L.M. Prevaes		
Programmamanager	dhr. Drs. J.P.P. Hinssen		
Voortgang algemeen	Zie bijlage: Voortgang per project		
Voortgang projectfase	Perc gereed	Begin	Eind
Initiatiefase	100	17-12-2004	30-01-2006
Definitiefase	100	31-01-2006	26-06-2013
Ontwerpfase	100	01-01-2008	31-10-2018
Vorbereidingsfase	97	01-01-2013	31-12-2022
Realisatiefase	18	01-01-2013	31-12-2024
Nazorgfase	5	14-10-2015	31-12-2025

Beheersaspecten	Status	Toelichting	
Geld		Vorige status:	
		<p>Voor de uitvoering van NPW is door het Rijk in totaal 155,7 miljoen euro budget beschikbaar gesteld. Op 2 juli 2021 heeft de minister van LNV schriftelijk ingestemd met de Meerjarenkostenraming (MJKR) 2021 en het Jaarverslag 2020. Daarbij is tevens ingestemd met de afspraken over de nazorgfase (2023-2025). Per 31 december 2020 is op basis van de jaarcijfers 2020 van het budget 117,3 miljoen euro uitgegeven. Er resteert nog een werkbudget van 38,4 miljoen euro voor de resterende uitvoerings- en nazorgperiode 2021-2025. De verwachting is dat dit voldoende is voor de realisatie van het programma.</p> <p>Vlaanderen en Nederland hebben afspraken gemaakt over de betaling van de grondkosten voor werken aangaande het Hedwigeproject. De gronden zijn in 2018 in eigendom van de Provincie Zeeland gekomen. Vlaanderen heeft eind december 2018 een eerste tranche van de vergoeding van de grondverwervingskosten betaald. Op 5 oktober 2020 is conform het rechtbankvonnis van 15 april 2020, resterende deel van de schadeloosstelling en bijkomende kosten uitbetaald aan de voormalige eigenaar van de Hedwigepolder. Naar aanleiding van dit vonnis is in overleg met het ministerie van LNV en Vlaanderen gesproken over het indienen van een volgende tranche die mede gebaseerd is op de rechtbank uitspraak. Er is principaal cassatieberoep ingesteld tegen het vonnis van de Rechtbank. Het is dus nog mogelijk dat het schadeloosstellingsbedrag wijzigt.</p>	
Organisatie		vorige status:	
		<p>Het NPW is een programma-aanpak die de Provincie uitvoert voor het Rijk op basis van een convenant met het Rijk. Binnen de Provincie Zeeland is een programmastructuur geformeerd die van voldoende omvang en kwaliteit is voor de uitvoering van de NPW-projecten. De feitelijke uitvoering van de NPW-projecten wordt in belangrijke mate met en door externe partners gedaan: het Hedwigeproject door de Vlaamse Waterweg NV. De projecten Bath, Ossensisse en de eerste fase van Zimmerman door Rijkswaterstaat (Projectorganisatie Waterveiligheid). Het project Waterdunen voert de Provincie zelf uit.</p>	
Risico's		vorige status:	

		<p>Overeenkomstig de afspraken rond grote projecten worden ieder kwartaal de risicodossiers geactualiseerd op project- en programmaniveau.</p> <p>Voor het Hedwigeproject zijn eind december 2020 de natuuronthefing en -vergunning verlengd tot eind 2024. In de natuurvergunning is tevens de wijziging van het grondverzet in de vorm van de panoramaheuvel meegenomen. Ook de ontgrondingenvergunning is verlengd. De omgevingsvergunning afwijking inpassingsplan ten behoeve van de panoramaheuvel is vastgesteld en is ter inzage gelegd op 8 juli jl. Het is nog mogelijk dat er beroep wordt ingediend tegen dit besluit. Samen met de Vlaamse Waterweg is hiervoor een stappenplan uitgewerkt</p> <p>In het Zimmermanproject loopt er beroepsprocedure naar aanleiding van de mededeling omtrent de gedoogplicht. Parallel hieraan blijft het streven erop gericht om tot minnelijke overeenstemming te komen met de eigenaar van een deel van de gronden die benodigd zijn voor het Zimmermanproject. Tot op heden is dit helaas nog niet gelukt.</p> <p>Onlangs heeft onderzoek aangetoond dat de PFAS-norm in het oostelijk deel van de Westerschelde overschreden wordt. Met PFAS verontreinigde grond is beperkt toepasbaar. Als gevolg hiervan zijn aannemers voorzichtig met het aannemen van werken waar dit probleem speelt.</p> <p>Binnen het NPW-pakket krijgt de PFAS problematiek de volle aandacht. Nauwe afstemming over de ontwikkelingen vindt plaats met de provinciale organisatie en het Rijk (I&W en LNV). Voor het hergebruik van grond, voornamelijk realisatie HPP, worden vooralsnog geen problemen voorzien. Voor de sedimentatie van PFAS in slib worden de al uitgevoerde en nog uit voeren onderzoeken op de voet gevolgd.</p> <p>Om te zorgen voor een zorgvuldige communicatie met de streek over de PFAS problematiek wordt voor het NPW-pakket een plan van aanpak opgesteld.</p> <p>Op dit moment is de inschatting dat, binnen de MJKR, voldoende financiële ruimte is gereserveerd voor het opvangen van de in de risicodossiers genoemde risico's.</p>	
Kwaliteit		vorige status:	
		<p>Het beoogde effect van het programma NPW is het ontstaan van minimaal 600 hectare estuariene natuur. Na de inrichting van de geplande hectares in de NPW projecten zal de natuur zich gedurende meerdere jaren ontwikkelen tot de gewenste kwaliteit. De verschillende</p>	

		<p>vormen van inrichting zoals nieuwe buitendijkse natuur, binnendijkse natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuur leveren een andere natuurkwaliteit op. Zo levert één hectare nieuwe buitendijkse natuur een andere natuurwaarde op dan één hectare binnendijkse natuur. Daarom zijn alle hectares in het programma herijkt op basis van de verwachte natuurwaarde. Met de realisatie van het actuele programma NPW worden 658 herijkte of gewogen hectares estuariene natuur ingericht. Hierdoor wordt een garantiebuffer gecreëerd om bij een tegenvallende natuurontwikkeling toch het beoogde effect van minimaal 600 hectare te realiseren.</p> <p>Op dit moment is 117 hectare estuariene natuur gerealiseerd, is 524 hectare in uitvoering en 17 hectare in voorbereiding. Een groot deel van de hectares is gekoppeld aan de uitvoering van de werkzaamheden in het Hedwigeproject. De werkzaamheden zijn in oktober 2019 gestart en zijn in volle gang. Het krekens- en geulenstelsel is al zichtbaar in het landschap en de primaire kering is eind juni op hoogte gebracht. Hiervoor is deels de kern (zand) hergebruikt vanuit de Sieperdasdijk. Deze werkwijze is destijds zorgvuldig afgestemd met het waterschap, die onder bepaalde voorwaarden heeft ingestemd, zoals dat de nieuwe primaire kering al op een bepaalde hoogte moest zijn en dat er een kunstwerk moest worden aangelegd die bij eventuele hoge waterstanden kan worden afgesloten. De volgende stappen zijn de aanleg van de onderhoudsweg langs de leidingendam en het afgraven van het schor voor de Scheludedijk. Verontreinigd slib wordt afgevoerd naar een sluffer, de rest wordt hergebruikt binnen het plan. Er is een tijdelijke laadplaats nodig om het slib te kunnen afvoeren over water. De benodigde vergunningsprocedures zijn hiervoor gestart.</p> <p>Sinds februari 2020 vinden de werkzaamheden bij Bath en Ossensisse plaats. Op 7 november 2019 is hiervoor het contract getekend tussen aannemer Van Oord en Rijkswaterstaat. De eerste en tweede fase van de werkzaamheden zijn inmiddels afgerond. De derde en laatste fase medio 2021. Daarnaast zal de aannemer beginnen met de aanleg van de eerste strekdam in het Zimmermanproject (dit is de strekdam die <u>geen</u> onderdeel vormt van de nog lopende gedoogprocedure).</p> <p>Voor de gerealiseerde projecten Perkpolder, Baalhoek en Knuitershoek geldt dat het sedimentatieproces conform verwachting goed op gang gekomen is. Voor het Zwin geldt dat het gebied in februari 2019 in werking is getreden. Het is nog te vroeg om te bepalen hoe het gebied zich ontwikkelt. De eerste rapportage wordt in december 2021 verwacht, waarna er jaarlijks gerapporteerd wordt.</p>
--	--	--

Informatie		vorige status:	
		Binnen het programma is de informatiestroom zowel ambtelijk als bestuurlijk geborgd door diverse periodieke overleggen, zowel intern bij de Provincie als extern met het Ministerie van LNV.	
Tijd		vorige status:	
		De Provincie Zeeland heeft in 2006 de uitvoeringstaak voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) in opdracht van het ministerie van LNV op zich genomen. De looptijd van het programma is vastgesteld tot en met 2022 met een afspraak over de nazorgfase (2023-2025). Binnen die periode zullen de projecten worden uitgevoerd. Op 22 juni 2021 heeft de Provincie Zeeland de MJKR 2021, het jaarverslag 2020 en de afspraken over de nazorgfase na afloop van het convenant naar het ministerie van LNV gestuurd. De afspraken over de nazorgfase gaan over de afronding van de buitendijkse projecten en het Hedwigeproject, de financiële afrekening, de vervreemding van de grondportefeuille en de begeleiding van de monitoring maar ook de werkzaamheden en bestedingen in het kader van het Grenspark Groot Saefthinghe welke langer zullen doorlopen. Het Rijk heeft op 2 juli 2021 schriftelijk ingestemd met de MJKR 2021, het jaarverslag over 2020 en de nazorgafspraken.	

volgens planning

dreigt te overschrijden

planning overschreden

Bijlage: voortgang per project

Inmiddels is 117 hectare nieuwe estuariene natuur opgeleverd. De overige hectares zijn grotendeels in uitvoering. Zimmerman is nog in de voorbereidingsfase.

Hieronder wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

1. Hedwigeproject

Het werk voor de inrichting van de Hedwigepolder is in juli 2019 gegund aan de Tijdelijke Handelsvereniging Baggerwerken Decloedt-Jan de Nul-Aertssen. Er is een contract tussen de aannemer en De Vlaamse Waterweg gesloten.

Vanaf november 2019 is de aannemer gestart met het klaarmaken van het gebied voor de graafwerkzaamheden en zijn de grondwerken in maart 2020 gestart. De werken lopen op schema en zoals het er nu uitziet, zijn de werkzaamheden in de loop van 2023 afgerond conform planning.

Voor het Hedwigeproject zijn eind december 2020 de natuuronthefing en -vergunning verlengd tot eind 2024. In de natuurvergunning is tevens de wijziging van het grondverzet in de vorm van de panoramaheuvel meegenomen. Ook de ontgrondingenvergunning is verlengd. De omgevingsvergunning afwijking inpassingsplan ten behoeve van de panoramaheuvel is vastgesteld en is ter inzage gelegd op 8 juli jl. Het is nog mogelijk dat er beroep wordt ingediend tegen dit besluit. Samen met de Vlaamse Waterweg is hiervoor een stappenplan uitgewerkt

Met de Schelderadarketen (SRK) hebben nadere gesprekken plaatsgevonden over de integratie van een nieuwe radarinstallatie in de uitkijktoren die gepland staat op de Panoramaheuvel. Gebleken is dat de integratie van de ontwerpen passend zijn te maken en voor efficiencywinst zorgen. Binnenkort wordt een samenwerkingsovereenkomst tussen PZ en SRK opgesteld. Hierin worden de afspraken en uitgangspunten vastgelegd alvorens er verder wordt gewerkt aan het definitief maken van het ontwerp.

Ten aanzien van het selectieproces van de toekomstig beheerder van de Hedwigepolder zijn de gesprekken gestart met Stichting Het Zeeuwse Landschap (HZL) die als enige kandidaat is overgebleven als beoogd beheerder. HZL en PZ verkennen gezamenlijk hoe de overdracht kan worden vormgegeven en hoe de afspraken kunnen worden vastgelegd. Onderwerpen die onder andere te spraken komen zijn: natuurdoeltypes en beheersvergoedingen, eigendom of erfpacht, recreatief medegebruik, samenwerking met de regio en de uitvoering van mitigerende maatregelen. In een overeenkomst krijgen de genoemde onderwerpen een plek en worden de gemaakte afspraken vastgelegd en kan het toekomstige beheer worden overgedragen aan HZL. Planning is om na de zomer een concept overeenkomst klaar te hebben om deze vervolgens in het najaar definitief te maken.

Voor de realisatie van het veldstation heeft het bouwteam (aannemer, architect en constructeur, HZL en PZ) een definitief ontwerp gemaakt. Zodra er groen licht is vanuit de vergunningenprocedures kan de bouw starten (planning is na het broedseizoen van 2021). In de samenwerkingsovereenkomst met de beoogd beheerder zal ook het beheer en eigendom van het veldstation worden opgenomen.

Schadeloosstelling

Het definitieve rapport van de deskundigencommissie van de rechtbank Zeeland-West-Brabant inzake de aan partijen toekomende schadeloosstelling voor de onteigening van de Hedwigepolder is op 15 januari 2019 door de deskundigencommissie aan de rechtbank opgeleverd. Op 2 maart 2020 heeft de rechtbankzitting plaatsgevonden en hebben partijen hun standpunten hieromtrent toegelicht. De rechtbank heeft op 15 april 2020 vonnis

gewezen inzake de aan partijen toekomende schadeloosstelling. De hoogte van de schadeloosstelling is zo goed als gelijk aan het definitieve deskundigenrapport. Op 5 oktober 2020 is het resterende deel van de schadeloosstelling en bijkomende kosten betaald. De Cloedt heeft principaal cassatieberoep ingesteld. Op basis van een advies van de landsadvocaat heeft, in overleg met LNV, de Staat incidenteel cassatieberoep ingesteld. Het mondelinge pleidooi voor de Hoge Raad heeft plaatsgevonden op 6 november 2020.

Op 30 april 2021 is het schriftelijke verzoek van De Cloedt binnenkomen om nieuwe stukken in de cassatieprocedure te mogen inbrengen. Op 18 maart 2021 heeft namelijk de minister van LNV een nieuw Wob besluit genomen dat ook op de pleidooizitting te sprake kwam. Hierbij zijn voor De Cloedt nieuwe stukken (correspondentie en notities) naar voren gekomen die naar zijn mening een nieuw licht werpen op de verschillende door hem ingebrachte cassatieklachten. De Cloedt vindt het van belang dat de Advocaat-Generaal en de Hoge Raad kennis nemen van deze informatie. Het verzoek om een aanvullende toelichting van De Cloedt is met LNV besproken. Ondanks dat wij/De Staat van mening zijn dat uit de nieuwe beschikbaar gestelde documenten geen (nieuwe) informatie of omstandigheden naar voren zijn gekomen die een ander licht op de zaak werpen, hebben wij ingestemd met het verzoek van De Cloedt om zich tot de Hoge Raad te wenden. Hierbij zullen wij ons, onder de voorwaarde dat wij de mogelijkheid krijgen om op de schriftelijke toelichting te mogen reageren, refereren aan de beslissing van de Hoge Raad met betrekking tot het verzoek tot het indienen van een aanvullende schriftelijke toelichting. In mei van dit jaar is bekend geworden dat de Hoge Raad het verzoek van De Cloedt heeft toegewezen. De Cloedt dient uiterlijk 6 augustus de schriftelijke toelichting bij de Hoge Raad in te dienen. De Staat dient vervolgens haar antwoordakte uiterlijk 8 oktober 2021 in te dienen. Het moment waarop de Advocaat Generaal zijn conclusie zal nemen en de Hoge Raad arrest zal wijzen is nu nog onbekend. Naar verwachting zal dit in de 1^e helft van 2022 zijn.

2. Uitbreiding Zwin

Met de oplevering van de uitbreiding van het Zwin eind april 2019 is er 12 hectare estuariene natuur voor Nederland bijgekomen. Daarnaast is er 10 hectare kwaliteitsverbetering gerealiseerd bij het Zwin.

Met het Waterschap zijn afspraken ten aanzien van het beheer van de dijk vastgelegd en zal de monitoring worden opgevolgd.

Er is onderzoek gedaan naar de erosie van de dijk. Hieruit blijkt dat extra maatregelen nodig zijn zoals steenbestorting. Dit wordt momenteel verder uitgewerkt in samenspraak met het Waterschap, waarbij de inzet is dat het Waterschap deze kosten voor haar rekening gaat nemen.

Bij de monitoring van de grondwaterpeilen en het zoutgehalte is gebleken dat er een opwaartse verschuiving van de overgang van zoet naar zout grondwater plaats vindt. Dit kan verzilting in de hand werken en daarom is een analyse gemaakt van de huidige situatie en wordt momenteel bekeken welke beheersmaatregelen aanvullend nodig zijn. Deze resultaten worden in het derde kwartaal verwacht. Voor deze aanvullende maatregelen is budget beschikbaar.

3. Middengebied.

Met de oplevering van het project Perkpolder in juni 2015 is 35 hectare estuariene natuur gereedgekomen. Begin juni 2017 zijn de werkzaamheden aan de strekdammen bij Knuitershoek en Baalhoek (respectievelijk 27 en 33 hectare) afgerond.

Het project Waterdunen omvat de doelen “verbetering en verhoging van de kustveiligheid met innovatie van het toeristisch product” en “de versterking van natuur en landschap”. Binnen het project Waterdunen wordt 173 hectare nieuwe estuariene natuur gerealiseerd die voor 121 hectare meetelt in de opgave van het NPW. Sinds september 2019 stroomt er

water in en uit Waterdunen. Het test- en monitoringsprogramma van de getijdenduiker is in werking.

Voor de buitendijkse projecten bij Bath en Ossenissee zijn de benodigde vergunningen verleend. Voor de realisatie van deze projecten is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Rijkswaterstaat. De start van de uitvoering was in het voorjaar van 2020 en de uitvoering zal circa twee jaar duren.

De eerste en tweede fase van Bath en Ossenissee zijn afgerond. De laatste fase van Bath is in juli 2021 voltooid. De laatste fase van Ossenissee is voorzien in het derde kwartaal van 2021. Beheer en onderhoud wordt gedurende ca. vijf jaar na de aanleg voor de projecten Baalhoek, Knuitershoek, Bath, Ossenissee en Zimmermandoor een aannemer gedaan, waarna Rijkswaterstaat het beheer en onderhoud overneemt.

Het project Zimmerman (bestaande uit drie strekdammen) zit nog in de voorbereidingsfase. Met de betreffende eigenaar is (nog) geen overeenstemming bereikt voor het realiseren van twee strekdammen op zijn buitendijks grondgebied. De zitting in de gedoogprocedure heeft plaatsgevonden. Parallel hieraan blijft het streven erop gericht om tot minnelijke overeenstemming te komen met de eigenaar van een deel van de gronden die benodigd zijn voor het Zimmermanproject.

De Projectorganisatie Waterveiligheid (POW) heeft namens PZ aan de aannemer gevraagd om te starten met de aanleg van de strekdam die op eigendom ligt van de Staat / Staatsbosbeheer (gepland eind augustus 2021). Voor de aanleg van de twee strekdammen op het particuliere eigendom wordt de uitkomst van de gedoogprocedure afgewacht, tenzij het lukt om alsnog tot overeenstemming te komen.

Op de zeedijk ter hoogte van het buitendijks project Zimmerman is na de zomervakantie 2020 gestart met de aanleg van een informatiepunt. De benodigde vergunningen hiervoor zijn aangevraagd en verkregen. Eind oktober 2020 is het informatiepunt opgeleverd en vervolgens overgedragen aan de gemeente Reimerswaal.

Tot slot wordt op dit moment in overleg met Staatsbosbeheer gekeken naar de mogelijkheid van een pilot schorverjonging bij het Schor van Waarde. Het streven is om medio 2021 het besluit over het al dan niet uitvoeren van deze pilot voor te leggen aan GS.

4. Nevenopgaven

Het NPW heeft enkele belangrijke maatschappelijke effecten in de vorm van regionale impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis, de ontwikkeling van het Grenspark Groot Saeftinghe en de inzet van Landbouw Flankerend Beleid waarbij de inzet gericht is op volhoudbare landbouw.

4.1. Grenspark Groot Saeftinghe

Er is een Gebiedsagenda opgeleverd voor het Grenspark. Besluitvorming over deze gebiedsagenda en een bijdrage van de provincie in de uitvoeringsagenda is door GS op 26 maart 2019 besloten.

Met 11 partners is op 17 juni jl. een samenwerkingsverbandovereenkomst ondertekend om de horizontale beweging in de grensregio en het toekomstperspectief die in het grenspark met de streekhouders is opgebouwd voort te zetten. De provinciale natuur-, landbouw- en toeristische opgave worden actief verbonden met de gebiedsagenda en het bijbehorende ontwikkelingsprogramma. Aan de zogenaamde ronde tafel van het grenspark worden de projecten van de partners met elkaar verbonden op zoek naar meerwaardecreatie voor de regio. Het grensparkteam fungeert als aanjager en een stuurgroep ziet toe op de voortgang en zijn gelijk de ambassadeurs voor de grensoverschrijdende samenwerking. Met de twee projecten uit de Regiodeal "Zeeuwen zelf aan Zet", is al een start gemaakt. Aan de Scheldekust worden de Schetsontwerpen met de bewoners en ondernemers omgezet naar

definitieve ontwerpen die begin volgend jaar kunnen worden uitgevoerd. Met Vernieuwing Landbouw wordt samen met de partners van het grenspark en de boeren uit de regio gewerkt aan de invulling van volhoudbare en natuurinclusieve landbouw in het grenspark.

Voor de branding- en marketingstrategie wordt nu gewerkt aan een toolbox met daarin verwerkt de positionering van het grenspark en als inspiratie de huisstijl met voorbeelden hoe dat kan worden ingezet. Opgenomen worden voorbeelden als kleuren, teksten, banken, informatieborden, bestrating en ander objecten. De marketingstrategie is inmiddels uitgewerkt met daarin de doelgroepen en verhaallijnen, de samenwerking met andere merken, de activiteiten voor placemaking en het inzetten van sociale media. Dit wordt nu verder in de praktijk gebracht door het grensparkteam.

Op het digitale platform van het Grenspark staat steeds de actuele stand van zaken. Zie voor info: www.grenspark-groot-saeftinghe.eu.

4.2. Regionale Impuls gemeente Hulst en gemeente Sluis

Gerealiseerde projecten van de gemeente Hulst zijn onder andere:

- herinrichting Frans van Waesberghestraat in Hulst
- herinrichting Hof te Zandeplein in Kloosterzande
- versterk de Vesting
- aanleg recreatief fietspad historische spoorbaan

Nog in uitvoering zijn de projecten in de gemeente Hulst:

- een uitkijktoren op de grens (Bos van Clinge)
- promotie en Branding Hulst inclusief Scheldekust.

Voor de Scheldekust wordt nauw samengewerkt met het grenspark. Met de bewoners van de nabijgelegen gehuchten/dorpen is een attractieve route uitgewerkt, wat ook een ontwikkelingsroute vormt binnen het ruimtelijk concept van het Grenspark. Het (concept) plan is 18 september 2020 bestuurlijk gepresenteerd aan de gemeente Hulst, Waterschap, Provincie Zeeland en de Haven van Antwerpen.

Voor de gemeente Sluis richten de projecten zich op de kern Retranchement. Het betreft drie projecten waarvoor inmiddels geld vanuit het NPW-budget is toegekend. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- verplaatsing van het dorps huis naar de kerk en een aanbouw
- aankleding openbaar gebied (meer zichtbaar maken van de historie van Retranchement)
- parkeerruimte aan de rand van de kern

De officiële opening en oplevering van de projecten in Retranchement is op 21 augustus aanstaande.

4.3. Samenwerking in de Zwinstreek

Net als bij Grenspark Groot Saeftinghe heeft de grensoverschrijdende Zwinstreek ook behoefte aan een identiteitsgerichte gebiedsaanpak. De eerste stappen voor de samenwerking zijn inmiddels gezet op het vlak van gebiedspromotie en gebiedsinrichting. Tegelijkertijd wordt het proces van samenwerking gestructureerd. De verwachting is dat na de zomer een concreet plan op tafel ligt.

4.4. Landbouwflankerend beleid

Een van de nevenopgaven binnen NPW is het Landbouwflankerend Beleid. Hiervoor is een bedrag geraamd van 13 miljoen euro. Hiervan is 8,4 miljoen euro gereserveerd voor subsidiebijdragen en 4,6 miljoen euro voor de Grondbank Zeeland in combinatie met kavelruil.

Via de Grondbank Zeeland wordt ruilgrond ingezet in combinatie met het instrument kavelruil om een bijdrage te leveren in het verbeteren van de agrarische structuur. Dit vindt plaats in heel Zeeland, maar de focus ligt vooral in Oost Zeeuws-Vlaanderen. De beschikbare voorraad ruilgrond (320 hectare per 1 juli 2021) ligt ook grotendeels in Oost Zeeuws-Vlaanderen. In het eerste half jaar van 2021 is er 14 hectare gekocht en 25 hectare verkocht via kavelruil. Uiterlijk 2025 dient de grondvoorraad te zijn vervreemd.

5. Monitoring

Nu een aantal projecten is afgerond en een aantal projecten in 2021 zal worden uitgevoerd zal de monitoring een belangrijke plaats gaan innemen. Immers, het is van belang om op te volgen, hoe de natuur zich binnen de projecten gaat ontwikkelen. De projecten Perkpolder, Baalhoek en Knuitershoek worden allen opgevolgd door het Centre of Expertise Delta Technology. De voorlopige resultaten wijzen uit dat de verwachte sedimentatie plaatsvindt.

Nederland heeft op 8 april 2014 aan de Europese Commissie toegezegd een onafhankelijke commissie voor de monitoring op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer van de 600 ha natuurherstel Westerschelde in te stellen. Begin 2018 heeft LNV besloten dat de commissie de minister van LNV van advies zal voorzien.

Uitgangspunt was dat de monitoringscommissie haar activiteiten in 2021 zou starten tenzij op dat moment nog onvoldoende monitoringsgegevens beschikbaar zijn. Dit is het geval, nu een gedeelte van de projecten nog in uitvoering is. Met LNV is daarom besproken dat de commissie in 2023 van start zal gaan. De commissie zal bestaan uit drie onafhankelijke (Nederlandse) deskundigen op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer.

Voor het Hedwigeproject is een monitoringsplan opgesteld in het kader van de vergunning Natuurbeschermingswet 1998. Dit is inmiddels goedgekeurd door het Ministerie van LNV. Er wordt op dit moment gemonitord op zoet-zout (T-0). Voor overige aspecten geldt dat monitoring pas mogelijk is na inrichting van de Hedwigepolder. Er is door NIOZ en de Universiteit van Antwerpen december 2018 een vegetatiemodel opgeleverd dat de komende jaren zal worden opgevolgd en gevuld zal worden met monitoringsgegevens.

Door Arcadis wordt jaarlijks een rapportage opgesteld waarin een evaluatie van de NPW projecten is opgenomen op basis van de monitoringsrapportages per project. Nu de projecten deels nog in voorbereiding en uitvoering zijn, kan er nog geen totaalbeeld gegeven worden. Voor zover er al wel iets gezegd kan worden over de bijdrage van de projecten aan de staat van instandhouding van de Westerschelde, worden de effecten in de rapportage over het jaar 2020, positief gewaardeerd.